

LTO Noord Groningen

Samen doen. Voor ons allemaal.

De provincie Groningen staat voor veel uitdagingen. Er moeten keuzes worden gemaakt op het gebied van stikstof, water, biodiversiteit, klimaat en veel meer. Boeren en tuinders staan er klaar voor om de uitdagingen aan te gaan. Of het nu gaat om emissiearme vloeren, het plaatsen van droogtestuwen, kruidenrijke akkerranden of zonnepanelen op daken. Voor veel van de uitdagingen hebben boeren en tuinders de oplossingen. Hiervoor hebben ze wel de ruimte nodig. En soms een klein steuntje in de rug. Met dit verkiezingspamflet doen wij een aantal voorstellen en suggesties voor uw verkiezingsprogramma. We reiken de hand om het de komende jaren samen te doen. Dat is goed voor boeren en tuinders. En dat is goed voor ons allemaal.

Stikstof en natuur

De agrarische sector staat onder grote druk door het stikstofbeleid. De sector is bereid om haar bijdrage te leveren aan een verdere reductie van stikstof, maar dan moet er wel perspectief zijn. Dat perspectief ontbreekt momenteel. De aanpassingen die van de sector worden gevraagd kunnen niet zonder goed flankerend beleid van de provincie Groningen.

Kritische depositiewaarde

De kritische depositiewaarde is een indicator van de maximaal toelaatbare milieudruk per eenheid van oppervlakte of volume die een bepaald habitattype of leefgebied theoretisch kan verdragen. De kritische depositiewaarde hangt als een molensteen om de nek van de sector. Het gaat om de goede staat van instandhouding van de natuur en dat is wat anders dan het halen van de KDW. De KDW is een indicator, maar geen doel op zich. De aanpak van het stikstofvraagstuk zal vorm moeten krijgen via een gebiedsgerichte benadering waarbij draagvlak van de landbouw onmisbaar is.

Verzilting en droogte

Mede door toedoen van de klimaatverandering, treedt er steeds meer verdroging en verzilting op in Noord-Nederland. Dit is nu al een grote uitdaging voor de akkerbouwers in het noorden van Groningen. Diverse plannen liggen voor om de dijk door te steken en zout water binnen te laten. Het is duidelijk dat dit extra risico's met zich meebrengt als het gaat om verzilting van landbouwgronden. De inzet van LTO Noord is om de harde zoet-zout-scheiding langs de kust te behouden en behalve de grote zoet-zout overgang bij het Lauwersmeer, geen nieuwe overgangen ten behoeve van 'brakke natuur' binnendijks aan te leggen.

Snel internet

Om maximaal gebruik te maken van automatisering is snel internet noodzakelijk. Veel boeren hebben snel internet hard nodig voor de bedrijfsvoering. Breedband internet dient dan ook in het hele landelijk gebied op korte termijn beschikbaar te komen.

Energietransitie

Meer dan 42 procent van de hernieuwbare energie die op dit moment geproduceerd wordt in Nederland komt van de land- en tuinbouwsector. De agrarische sector kan hier een nog veel grotere rol in gaan spelen. Op agrarische bedrijven zijn er volop kansen voor de opwek van hernieuwbare energie met zon op de gebouwen, (kleine) windturbines en biomassa. Daarnaast speelt de bodem een belangrijke rol in de opslag van CO₂. Met slimme combinaties van vraag en aanbod kunnen we de potentie van landelijk gebied benutten om op een netwerkvriendelijke wijze de energietransitie te versnellen. Onderzoeken van opslagtechnieken vóór en achter de meter horen daar evengoed bij.

Windenergie

Boeren rond de Eemshaven maken zich zorgen over de gevolgen van de aanleg van de bekabeling van windenergie door hun landbouwgrond. Dit heeft grote gevolgen voor de aardappelteelt. Het noordelijk kleigebied langs de Waddenzee behoort tot de meest vruchtbare gronden en is de kraamkamer van de pootgoedteelt. Door de gevolgen tijdig in beeld te brengen kunnen we zoveel mogelijk schade voorkomen. Wij komen op voor de belangen van de grondeigenaren die zorgen hebben over de lengte van het tracé, over bodemopbouw en -herstel, plantenziekten, verziltingsrisico, warmte, straling en aanlegmethode.

Zonne-energie

De energietransitie legt een nieuwe druk op het gebruik van agrarische grond en staat op gespannen voet met de ambities voor grondgebondenheid. Het is belangrijk dat landbouwgrond beschikbaar blijft voor de agrarische sector en dat we zuinig omgaan met de ruimte die we hebben. De ontwikkelvolgorde van de zonneladder moet volgtijdelijk nageleefd worden.

Faunaschade

Het is van belang dat er een goede balans is tussen economie en ecologie. Echter, de negatieve aspecten van het beschermen van soorten mag niet worden afgewenteld op individuele agrarische ondernemers. Faunaschade moet zoveel mogelijk worden vermeden en de provincie moet agrarische ondernemers de ruimte geven om preventief te handelen. Voor een aantal diersoorten, met name ganzen, is een forse reductie van de populatie noodzakelijk om de landbouwschade naar een acceptabel niveau te krijgen. Daar waar schade niet voorkomen kan worden, moet er volledige vergoeding plaatsvinden.

Het genereren van data over de omvang van de faunaschade is cruciaal voor het onderbouwen van beleid. Grondgebruikers aarzelen in melden van schade vanwege de drempels voor het aanvragen van een tegemoetkoming. Wij roepen de provincie dan ook op om voor de aanvraag van een tegemoetkoming van alle soorten (voor zover niet al vrijgesteld van het behandelbedrag) te werken met een statiegeldregeling voor het behandelbedrag van 300 euro.

Landbouwstructuurversterking

Voortdurende aandacht voor landbouwstructuurversterking is belangrijk. Door een betere verkaveling wordt landbouwverkeer op de weg teruggebracht, kunnen wateropgaven gecombineerd worden en natuur gerealiseerd worden. Een investering in landbouwstructuurversterking heeft een positieve effect op de footprint van agrarische producten, koeien in de wei en de ambities voor grondgebondenheid van de melkveehouderij. Het succes van realisatie van maatschappelijke doelen (natuur en water) is vaak afhankelijk van de mate waarin agrariërs meerwaarde (verkaveling, ontsluiting, bedrijfslocatie et cetera) wordt geboden voor de ontwikkeling van hun bedrijf.

Aardbevingen

Aardbevingen hebben complexe gevolgen voor de boeren in het aardbevingsgebied en daarom is de ondersteuning om boeren in het aardbevingsgebied vooruit te helpen en perspectief te bieden hard nodig. Er wordt gewerkt aan integrale oplossingen voor schadeafhandeling, versterking en aan een duurzame toekomst voor boeren via het Agroprogramma. Dit gaat helaas erg langzaam. Extra druk op het Rijk is nodig. Bovendien is er ook nog steeds onduidelijkheid over het oplossen van schades aan mestkelders. De bevingen leiden tot schade aan mestkelders met instroom van grondwater tot gevolg.

LTO Noord Groningen

Concreet adviseren wij:

Stikstof en natuur

- Zet primair in op stikstofreductie via innovatie, waarbij boeren de ruimte krijgen.
- Behoud landbouwgrond voor de sector zodat we grondgebonden kunnen blijven.

Kritische depositiewaarde

- Laat de kritische depositiewaarde los om zo het stikstofvraagstuk gebiedsgericht en met draagvlak aan te pakken.

Verzilting en droogte

- Stel een zoetwaterstrategie op om zoetwater beter vast te houden en droogte en verzilting tegen te gaan.
- Zet in op het ophogen van land met slib om bodemdaling en vernatting tegen te gaan.

Snel internet

- Maak breedbandinternet beschikbaar in het hele landelijk gebied.

Energietransitie

- Vereenvoudig en versnel vergunningstrajecten voor de opwek van hernieuwbare energie op agrarische bedrijven.
- Pak als provincie meer regie op de netcongestie door de netwerkbeheerders een duidelijk advies te geven over provinciale prioriteiten.

Windenergie

- Zorg voor een zorgvuldig en betrouwbaar onderzoek naar de gevolgen voor de agrarische bedrijven, zodat de tracékeuze goed onderbouwd en gemotiveerd kan worden.

Zonne-energie

- Houd de zonnelader aan: eerst daken en restgronden vol.

Faunaschade

- Vermijd faunaschade en geef ruimte aan ondernemers om faunaschade te voorkomen.
- Geef een volledige schadevergoeding voor de geleden schade.
- Zorg voor minder drempels bij de aanvraag van een schade vergoeding; zorg voor een statiegeldregeling voor het behandelbedrag.

Landbouwstructuurversterking

- Investeer in landbouwstructuurverbetering en zorg voor een gebiedsgerichte aanpak.

Aardbevingen

- Zet in op het vooruitbrengen van het Agroprogramma, het ondersteunen van de individuele agrariër bij het zoeken naar integrale oplossingen voor schadeafhandeling, versterking en het werken aan een duurzame toekomst van het bedrijf.
- Zorg voor een goede schadeafhandeling voor de schades aan mestkelders. Zowel schade aan de mestkelder als vervolgschade, extra kosten door de instroom van water, moeten worden vergoed.

